

Nye vismænd i Naturrådet

Ved årsskiftet fik Naturrådet tre nye vismænd. De er blevet udvalgt på baggrund af deres lange naturvidenskabelige erfaring og aktive deltagelse i naturpolitiske diskussioner. Nu får de en mulighed for at komme frem med dét de brænder for, og bruge deres viden og erfaring til gavn for udviklingen af dansk naturpolitik. De træder ind med entusiasme, og hvad bliver det så til?

Per Christensen, vismand og lektor i miljøplanlægning debuterede som Vismand i medierne allerede i december, da han på Naturrådets vegne kommenterede evalueringen af Vandmiljøplan II. ”Utroligt spændende,” siger han om sine første erfaringer som Vismand. Per Christensen vil gerne skabe mere sammenhæng i naturpolitikken ved at nedbryde skellet mellem miljø og natur. ”Miljøproblemer har store konsekvenser for naturen. For eksempel skader kvælstof forurening fra landbruget også områder udenfor landbrugsarealer, fx heder, overdrev og den marine natur. Man burde tage naturens tålegrænser som udgangspunkt i reguleringen. Landbrugets regulering skal i sin helhed strammes op og fornyes, den skal ses på en helt anden måde: generelle regler er ikke nok længere – der behøves lokale, differentierede reguleringer.”

Hans kollega Anette Reenberg, professor i geografi, har menneskets samspil med landskabet og kulturmiljøet på hjertet. I sit arbejde som ”Viskvinde” vil Anette Reenberg udnytte geografernes tradition for at se på materiale- og energistrømme i landskabet, og bl.a. minde om, at den døde natur, landskabet og geologien, også fortjener opmærksomhed i naturbeskyttelsesarbejde. ”Vandressourcerne, som jeg anser som en del af den døde natur, er selvfølgelig vigtige for os alle, og der er også vigtige kulturværdier tilknyttet til fx kystformationer. Men i den seneste lovgivning er geologien og geografien kommet mere på sidelinien i forhold til de biologiske værdier – i værste fald helt gledet ud når der sættes ord på intentionerne”, siger hun.

Kulturværdierne i det danske landskab er også noget den tredje nye Vismand Bent Aaby brænder for. I mange år har han forsket i den danske naturs historie ved fx at analysere pollen i jordlag og se hvilke planter og skove der har vokset for flere århundreder siden. ”Det er et helhedsorienteret syn på landskabsbevaring jeg går ind for. Det drejer sig ikke blot om at dyrke landskabet ekstensivt men også om at passe på vores kulturarv: både de synlige landskabsstrukturer (stendiger, gravhøje), som fortæller historie om landskabets udvikling, og de usynlige spor i landskabet (fx offermoser, oldsager i jorden). De fortæller om vores fortid og identitet, hvordan man boede og levede. De repræsenterer nogle vigtige, kulturelle bløde værdier”, siger Aaby.

Overvismanden Peder Agger har været formand for Naturrådet lige fra begyndelsen. Han glæder sig til det nye samarbejde mellem vismændene med forskellige fagligheder og perspektiver. ”Det tegner til gode diskussioner og det bliver lærerigt”, siger Peder Agger. ”Blandt konkrete arbejdsopgaver for 2001 har vi valgt at satse meget på deltagelse i Wilhjelm-udvalgets arbejde. Handlingsplanen for biologisk mangfoldighed vil kunne få indflydelse på dansk natur langt tid fremover.” Han ser også frem til en ny, glad ”familie begivenhed” og den efterfølgende debat, når Naturrådets næste rapport udgives i marts. Rapporten handler om bioinvasion (indførsel af nye arter) og GMOer (genetiske modificerede organismer) og deres konsekvenser for natur.

Billede tekst forslag: Per Christensen (stående tv.), Bent Aaby (stående th.), overvismand Peder Agger (siddende) og Anette Reenberg er Danmarks nye, grønne vismænd.

(Faktaboks 1)

Naturrådet

- er en uafhængig organisation under Miljø- og Energiministeriet: pengene kommer fra MEM men ikke synspunkterne;
- blev nedsat for at gøre bæredygtig anvendelse af natur og landskab mere synlig i den danske samfundsdebat.
- virker som en slags modvægt til de økonomiske Vismænd, og bringer naturens perspektiv ind i diskussionerne.
- startede arbejdet i 1998
- består af 4 Vismænd (M/K);
- er betjent af et sekretariat med for tiden 5 fuldtids ansatte og 4 projektmedarbejdere.
- har et repræsentantskab på 40 medlemmer fra MEM organisationer, andre myndigheder, erhvervs- og interesseorganisationer samt den videnskabelige verden;
- Naturrådets sekretariat ligger på Frederiksborggade ved Nørreport, på samme adresse som Natur- og Miljøklagenævne.

Mere om Naturrådet kan findes på www.naturraadet.dk.

(Faktaboks 2)

Naturrådets nye vismænd

- Bent Aaby, adjungeret professor i botanik fra Københavns Universitet, samt overinspektør ved Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser;
- Per Christensen, lektor i miljøplanlægning ved Institut for Samfundsudvikling og Planlægning, Aalborg Universitet;
- Anette Reenberg, professor i landskabs- og landbrugsgeografi ved Geografisk Institut, Københavns Universitet; samt
- Overvismanden Peder Agger - professor i miljøplanlægning ved Institut for Miljø, Teknologi og Samfund fra Roskilde Universitetscenter – som har været med helt fra Naturrådets begyndelse.

Vismandsrapportens hovedanbefalinger

Vismandstrilogien – selve vismandsrapporten *Dansk naturpolitik – visioner og anbefalinger* og to tilhørende temarapporter - blev publiceret i maj 2000^{*)}. Den er siden blevet hentet fra Naturrådets hjemmeside tusindvis af gange, og dens hovedanbefalinger indeholder bl.a.:

- En klimaændring er under udvikling og vil medføre betydelige forandringer for den danske natur. Derfor skal der etableres en **national beredskabsplan vedrørende konsekvenserne af drivhuseffekten**.
- Heder, overdrev, skove og andre halvnaturarealer er gået tilbage gennem de seneste årtier, hvilket er et af de væsentligste problemer for den biologiske mangfoldighed i Danmark og for bevarelsen af det danske kulturlandskab. Derfor er der behov for en **forstærket indsats for at bevare og genoprette halvnaturarealer og skove**. Fx bør belastningen af naturen med ammoniak nedsættes væsentligt.
- Den intensive udnyttelse af landet begrænser spillerummet for naturens frie processer. Hvis den danske natur skal sikres på langt sigt er det derfor afgørende, at der gives **plads for større dynamik** fx ved at etablere større sammenhængende naturområder.
- Adgang og mulighed for naturoplevelser er vigtige for alle mennesker. Med den skæve ejendomsret, der er til jorden i Danmark, bør befolkningen i størst muligt omfang sikres fri adgang til det åbne land. Der er således behov for **bedre adgangsrettigheder for befolkningen**.
- Der skal skabes **større sammenhæng i naturpolitikken** og mellem denne og andre politikområder, fx landbrugspolitik.
- **Bæredygtighed** skal indskrives i **Grundloven**.

^{*)}Rapporterne sælges i Miljøbutikken. Vismandstrilogien sælges nu til pakkepris, 325 kr. for hele trilogien. Ellers koster vismandsrapporten 100 kr. og temarapporterne 150 kr. pr. stk.